

СТРАТЕГІЇ, ЗМІСТ І ТЕХНОЛОГІЇ

особистісно орієнтованого фізичного виховання

у вищій школі як предмет науково-педагогічних досліджень

БЄЛИХ С. І.

УДК 378.4.147.016:796

НАЯВНІ педагогічні технології підтримують два підходи до освіти й розвитку учня. Перший забезпечує формування загальноприйнятого (нормативно-встановленого) стандарту знань, якостей, умінь і навичок (у фізичному вихованні студентів його реалізують через професійно-прикладну фізичну підготовку). Другий підхід пов'язаний із пошуком відповідей на такі проблеми технології самоосвіти та розвитку особистості, які принципово не мають єдиного рішення [1, с. 72 – 73]. Саме цей підхід має знайти своє застосування в умовах поступового переходу до стратегії особистісно орієнтованого фізичного виховання в сучасних університетах у процесі гуманізації вищої освіти.

Метою сучасних освітніх технологій (і галузь фізичного виховання не є винятком) є не засвоєння знань, а вдосконалення внутрішнього предметного світу (самосвідомості) суб'єкта як творчого діяча: „формування особистості”, „формування діяльності” та „формування компетентності”. Звідси завдання вишу – створення освітнього простору й особистісно-розвивального середовища для самоорганізації сфери свідомості, мислення й діяльності [Там само, с. 75].

Ідеться про проектно зорієнтовані підходи до навчання та про системи підготовки у вищій школі на основі

розробки соціокультурних (спираються на культуру як фундаментальну основу мислення й діяльності) і антропних (пов'язаних з розвитком особистості) освітніх технологій у сфері фізичної культури. Так, „стає важливим здійснити перехід від „людини інтелектуальної та тілесно-розвиненої” (ідеалу для професійно-прикладної фізичної підготовки ((ППФП), – авт.) до „людини соціокультурної”, здатної подолати у своїй професійній діяльності межі між сферами фізичного, ментального та духовного” [2, с. 52].

Сучасна методологія науки і проектна методологія освітніх програм розглядають навчання фізичного виховання поряд з освоєнням змісту інших навчальних дисциплін у вищій школі як інформаційно-освітній діяльнісний простір, побудований на методах і засобах концептуального моделювання внутрішнього предметного світу особистості студентів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що дослідження, спрямовані на вдосконалення вузівського фізичного виховання в руслі реалізованих положень спортивно орієнтованого, особистісно орієнтованого та середовищно орієнтованого підходів, проводять, починаючи з 1990-х рр. [3 – 6], включаючи модернізацію підготовки викладачів фізичного виховання [7; 8].

Системи ціннісно орієнтованих технологій виховання особистості проектується, зважаючи на такі уяв-

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

лення. У процесі їх використання у вузівському фізичному вихованні студент лише стає освіченим (досягає відповідного рівня знань, компетентностей, розвитку здібностей, формує соматофізичні кондиції й міцне здоров'я), але і створює власне розуміння майбутньої життєдіяльності, до того ж, проектує та буде професійну діяльність, важливе місце у якій посідає тема досягнення високої працездатності та продуктивного здоров'я.

Особистісно розвивальні технології у фізичному вихованні повинні спиратися на чотири фундаментальні чинники в системі виховання особистості: ціннісної орієнтації, цілеспрямованості, саморозвитку та самореалізації, ієрархічності [9, с. 41]. Якщо режим адаптації до умов середовища (масаж, фізичні вправи, фізіотерапія, фармакологія, фізичні засоби відновлення та реабілітації) широко використовують, то режим розвитку (інтелектуального, психоемоційного й тілесно-рухового) під час освіти в галузі фізичної культури недостатньо розроблений.

У загальному значенні, технологія фізкультурної освіти, що забезпечується в процесі особистісно орієнтованого фізичного виховання, – це спосіб реалізації його вмісту внаслідок застосування системи засобів, методів і організаційних форм, що забезпечує досягнення фізичної досконалості особистості [10]. Педагогічні технології загальної фізкультурної освіти студентів повинні ґрунтуватися на певній концепції, а також належному плануванні та ресурсному забезпеченні [11, с. 36].

Мета цієї статті – подати зміст і технології особистісно орієнтованого фізичного виховання в сучасній вищій школі як предмет науково-педагогічних досліджень, виділити їхні особливості.

Значний інноваційний потенціал щодо створення сучасних технологій фізичного виховання студентів мають антропні освітні технології, центровані на розвитку особистості як соціально-духовної сутності людини. В основі антропних технологій є поєднання двох основних функцій освітнього розвитку людини, а саме: перетворення її індивідуальної свідомості (ідеться про самосвідомість, світо-

гляд, духовно-творчий потенціал) та розширене відтворення фізичної культури в процесі її фізкультурної діяльності.

За такого підходу до соціокультурного освітнього простору, що виконує функції навчального (розвивального) середовища, викладач вишу є координатором світоглядних, науково-пізнавальних та технологічних процесів, інтерпретатором усіх науково-технічних, спеціальних і педагогічних знань, що забезпечують професійну ідентифікацію студентів. Пріоритетне значення має становлення гуманістично орієнтованої концептуальної свідомості студентів, що включає прошарок духовно-ціннісних феноменів, які втілюються й у самій особистості, й у діяльності професіонала.

Погоджуємося з думкою, що знання стають професійно особистісними лише тоді, коли відбулася систематизація (авторефлексія) набутого досвіду, коли людина може адаптувати його до інших завдань (task orientation), зробити робочим інструментом (технологією). Антропні освітні технології дозволяють здійснювати перехід від кваліфікаційного (предметно-дисциплінарного) підходу у вищій освіті до професійно-компетентнісного. Культура спеціаліста повинна включати насамперед загальнокультурну підготовку, тобто достатнє оволодіння досвідом усієї культури. Перспектива розвитку фахівця тим вища, чим ширший (при збереженні спеціалізації) його світогляд, чим повніше він може використовувати досягнення всієї культури і сфер знань для свого власного розвитку (зокрема досягнень фізичної культури, – авт.) [12, с. 37]. Саме в цьому полягає роль засвоєваних досягнень культури фізичної, яка реально бере участь у підвищенні якості освіти та підготовки фахівця.

Відтак, антропні освітні технології дозволяють здійснити перехід від спрощеного підходу до вузівського фізичного виховання, що реалізується через прагматичну, утилітарну ППФП, спрямовану на виховання визначеного набору психофізичних якостей, до підходу розвивального, або компетентнісного.

Однак на сьогодні офіційна доктрина, а разом з нею й переважна більшість викладачів кафедр фізичного виховання спираються на тілесно орієнтований підхід, основною метою якого є формування фізичних якостей і рухових навичок [13, с. 46]. Щодо теоретичного забезпечення, то тілесно орієнтований підхід у фізичному вихованні ґрунтується на положення теорії та практики спортивного тренування, який фактично побудований на конверсії та адаптації їхніх основних положень до простору фізичного виховання учнів.

Проте встановлено, що тілесно орієнтований підхід є ефективним у сфері спорту вищих досягнень, однак у сфері фізичного виховання він має суттєві недоліки, оскільки ігноруються власні інтереси й потреби студента, не забезпечується формування фізичної культури особистості та мотивація спортивно-оздоровчої діяльності. Його необхідно доповнювати іншими підходами та педагогічними технологіями, особливо якщо ставити завдання щодо формування здоров'я [Там само, с. 47].

В. Бальсевич разом з співавторами, застерігаючи щодо односторонності фізичної підготовки, зазначають: „Основними категоріями фізичного виховання як педагогічного процесу є виховання, освіта, навчання, розвиток... Отже, у межах одного й того ж навчального предмета необхідно вирішувати загальні та специфічні педагогічні завдання” [14, с. 10]. При цьому основна форма функціонування фізичної культури у вишах – неспеціальна фізкультурна освіта. Як і освіта загалом, вона є загальною й вічною категорією соціального життя особистості й суспільства [15, с. 26].

Г. Ключкіна, узагальнивши результати досліджень, виділяє три підходи до вдосконалення процесу фізичного виховання.

1. Спортивно орієнтований підхід до фізичного виховання, який ґрунтується на уявленнях про те, що спорт має власні цінності. Уведення до навчальної програми завдань освоєння практичних навичок з того чи того виду спорту розглядається як ефективний метод організації навчально-виховної роботи в системі освіти.

2. Особистісно орієнтований підхід полягає в тому, що педагогічні впливи спрямовані на розвиток особистості студента. Розвиваючи його тілесні якості та рухові навички, викладач повинен зважати на розвиток особистісних якостей. Це означає, що сьогодні неправильно поставлені завдання щодо формування особистості студента з окресленими на майбутнє якостями, наперед заданими ознаками, як це відбувається в підході ППФП. Навпаки, особистісно орієнтований підхід спирається головним чином на розкриття власних здібностей і нахилів особистості молоді людини.

3. Середовищно орієнтований підхід ґрунтується на основні педагогічні принципи, згідно з якими оточення людини впливає на неї не менше, часто навіть більше, ніж словесні виховні дії (бесіда, переконання тощо). Відповідно до фізичного виховання середовищно орієнтований підхід означає створення у вищому навчальному закладі таких умов, зокрема й способу життя самих педагогів, котрі спрямовують молодь на освоєння цінностей фізичної культури. Сучасні спортивні споруди, дотримання санітарно-гігієнічних норм є додатковим стимулом [13, с. 48].

Розроблена В. Дворак технологія фізкультурної освіти студентів включає такі етапи: діагностичний, потребнісно-мотиваційний, діяльнісно-практичний, контрольний, рефлексивно-корекційний. Критерій ефективності освоєння теоретичної частини навчальної програми включає оцінку засвоєння основних понять фізичної культури, медико-біологічних та історико-культурних знань, організаційно-методичні та знання техніки безпеки [11, с. 36 – 37].

У результаті розвитку науки до початку 1990-х рр. сформувалися дві принципово різні стратегії вдосконалення фізичного виховання студентів, що спираються на використання різних технологій. Одну з них можна назвати „традиційною”, вона є першою за виникненням і пов'язана з вирішенням наявних проблем за рахунок високої особистої активності викладачів фізичного виховання, що належить до ведення методики [16].

Уточнимо, що поняття „педагогічна технологія” і „технологія навчання” є ширшим, ніж методика навчання [16]. Основою методики є сукупність рекомендацій для викладача з організації та проведення педагогічного процесу, технологію ж відрізняють принципові, додаткові моменти. Якщо методика за своїм призначенням пропонує застосування конкретних методів, організаційних форм, засобів навчання, то технологія вже рекомендує процес створення необхідної комплексної системи методів, організаційних форм і засобів навчання з урахуванням цілей управління всім процесом навчання.

Звертаємо увагу на особливості стратегії першого типу, оскільки він фіксує принципове спільне для праць, що належать до традиційної стратегії, якого б аспекту вдосконалення викладання дисципліни „Фізичне виховання” вони не стосувалися.

Прикладом першої стратегії є дослідження Н. Белкіної [17], проведене в російському Тихоокеанському державному університеті. Зазначимо, що в результаті використання „традиційної” стратегії, фізкультурно-спортивна діяльність як важливий результат освоєння досягнень культури фізичної так і не стала для більшості нагальною потребою, а здоров’я й фізична підготовленість не ввійшли до провідних цінностей значної частини молоді. Водночас в університеті збільшилася кількість студентів, звільнених від занять або зарахованих до спеціальної медичної групи, наприклад, з 1991 до 2005 рр. їх кількість збільшилася з 7,7 % до 31,2 %.

Автор зазначає: „Для підвищення якості викладання предмета в межах відведеного на I курс часу перерозподілили години між розділами програми. Лекційний курс було скорочено до 6 год., він склав 4,4 % порівняно з 11,7 % державної програми. Методико-практичний і контрольний розділи експериментальної програми було скорочено на 6 год., що дозволило розширити практичний розділ до 110 год. (до 80,9 % усього навчального навантаження). Щоб не порушувати принципи оздоровчого тренування (систематичність і поступовість), методико-практичні заняття по-

єднали з навчально-тренувальними та проводили в співвідношенні 15:45 хв. відповідно” [17, с. 8 – 9].

Це і є суть підходу в межах „традиційної” стратегії: змінюються, „освіжаються” форми практичних занять, не чіпаючи традиційну побудову самої дисципліни. При цьому освітні аспекти фізичної культури не розглядають як важливі, їх відводять на інший план.

На початку 1990-х рр. було сформовано якісно іншу стратегію, яку почав розробляти в докторській дисертації В. Приходько [18]. Її можна назвати „сучасною”. Цю стратегію відрізняє прагнення перейти від суб’єкт-об’єктних відносин між викладачем і студентом (від стилю педагогічного керівництва) до відносин суб’єкт-суб’єктних (до стилю педагогічного управління). Однак у межах прихильності до цієї стратегії можна забезпечити особистісно орієнтований навчально-виховний і освітній процес, побудований на основі ідей неспеціальної (непрофесійної) фізкультурної освіти, що відкриває нові обрії для розвитку фізичного виховання як вузівської дисципліни.

Прикладом дослідження, виконаного в межах цієї стратегії, є робота В. Бикова [19], який зазначає, що становлення людини, включеної в освітній процес, визначається низкою чинників. З одного боку, вони є сукупністю зовнішніх рушійних сил розвитку (соціально-економічні, психолого-педагогічні та еколого-валеологічні), а з іншого – сукупністю діючих сил внутрішнього розвитку, що змінює самосвідомість людини, яка відкриває можливість самостійного освоєння нових соціальних цінностей, розкриття власних інтелектуальних і фізичних здібностей, затвердження індивідуальної своєрідності.

Особливу роль у складному та багатофакторному процесі формування індивідуальності людини покликана зіграти непрофесійна фізкультурна освіта. Вона створює основу здоров’я для розвитку інших аспектів культури людини, забезпечує внутрішні гарантії продуктивності навчально-пізнавальної діяль-

ності та спілкування в складному соціально-економічному та екологічному становищі, сприяє накопиченню первинного досвіду адаптації майбутнього працівника до умов ринкових відносин. Така адаптація стає об'єктивно необхідною, оскільки умови ринку пов'язані з психічною й фізичною напруженістю, ризиком невдач, жорсткою конкуренцією, відповідальністю, мобільністю й високим професіоналізмом, зі здатністю до конструювання адекватної системи відносин і поведінки в колективі.

Фізкультурна освіта людини в межах цієї технології передбачає інтеграцію фізичного навчання та фізичного виховання, фізичного розвитку та фізичного збереження здоров'я, що забезпечують високий рівень фізичної культури особистості. Що ж до пріоритетів, то вони можуть бути правильно розставлені лише в особистісно зорієнтованій моделі освітнього процесу, оскільки пов'язані зі створенням умов для виявлення та розвитку особливостей кожної особистості, її індивідуальності, з ідеєю свободи вибору траєкторії розвитку людини в освітньому процесі. Актуалізація фізичного самовиховання полягає в розробці та реалізації технологій, що забезпечують перехід від зовнішньої детермінації діяльності та поведінки студентів у галузі фізичної культури до внутрішньої особистості.

В описуваному експерименті структурними компонентами організаційно-педагогічних умов формування та збереження здоров'я й особистісно зорієнтованого фізичного виховання студентів були:

- формування мотивів фізичного самовиховання, освоєння валеологічних знань, умінь і навичок здорового способу життя;

- підтримання та розвиток фізичних якостей, зміст навчально-тренувальних занять із розвитку та саморозвитку фізичної підготовленості, зміст пропагандистсько-просвітницької роботи з формування особистісно значущих цінностей здорового способу життя;

- діяльність педагога щодо стимулювання студентів до саморозвитку в сфері фізичної культури;

- діяльність студентів із саморозвитку фізичної культури;

- педагогічні засоби (навчально-тренувальні вправи, творчі завдання, технічні засоби підтримки здоров'я, розвитку та збереження фізичних якостей);

- якість навчально-методичного забезпечення, що включає індивідуальні програми, навчально-методичну літературу.

У межах технології фізичного самовиховання студентів, створеної відповідно до „сучасної стратегії”, був передбачений широкий діапазон для вибору педагогічного інструментарію актуалізації:

- на рівні „ініціювання активності” – педагогічне спілкування, оцінка, педагогічні вимоги, інформативний мовленнєвий і демонстраційний вплив, створення й вирішення конфлікту (навчальної проблеми);

- на рівні „оснащення засобами життєдіяльності” – відкриття нового, співучасть, унесення позитивного напрямку, стимулювання діяльності, корекція відхилень, залучення до фізкультурної діяльності, включення до діяльності, відносини у співпраці, зняття психічної напруги, окреслення позицій, постановка перед вибором;

- на рівні „стимулювання вільного вибору” – позитивне підкріплення, педагогічна оцінка (Я-повідомлення), педагогічна вимога (безумовність норми), педагогічне переконання (теза-аргумент), педагогічний конфлікт-компроміс.

Розглянувши зазначені стратегії, можна зробити висновок про відсутність перспектив справжньої модернізації (модернізації як такої) вузівської дисципліни „Фізичне виховання” у межах „традиційної” стратегії, адже, тільки вирішивши проблему становлення фізкультурно-сформованого студента, забезпечивши процес його особистісно орієнтованого фізичного виховання, можна сформувати фізичну культуру особистості та розпочати її фізкультурну діяльність.

Поставлене завдання справжнього вдосконалення вузівського фізичного виховання

може бути вирішене лише в межах іншої, „сучасної” стратегії, що дозволяє сформувавши особистість, у якій розгорнута фізкультурна діяльність. Саме такий підхід відповідає завданням модернізації всієї системи вузівського фізичного виховання в Україні, визначеної Законом України „Про фізичну культуру і спорт” [20].

Необґрунтованими слід уважати погляди авторів, які декларують власні спроби розробити нові підходи щодо вдосконалення вузівського фізичного виховання в межах стратегії „традиційної”. Можна стверджувати, що „сучасна” стратегія модернізації вузівської дисципліни „Фізичне виховання”, що ґрунтується на використанні особистісно орієнтованого підходу до фізичного виховання студентів, ще не набула в Україні власного розвитку з важливої об’єктивної причини. Адже до цього часу не запропоновано апробований науково-обґрунтований підхід до побудови цієї системи у вищій школі, що й визначає вибір наших подальших досліджень.

Наголосимо, що до того часу, поки не з’явиться відповідний педагогічний проект, на розробці та практичній перевірці якого й зосереджені наші зусилля, не може бути розпочата на практиці й модернізація вузівського фізичного виховання у вишах України.

Література

1. **Дмитриев С. В.** Образовательные технологии – от логики взаимодействия к логике сотворчества / С. В. Дмитриев, С. Д. Неверкович // Спортивный психолог. – 2011. – № 2 (23). – С. 72 – 77.

2. **Развивающее** и традиционное образование в сфере физической культуры / С. В. Дмитриев, Ю. П. Балакин, Е. М. Каулина и др. / Физическое воспитание студентов творческих специальностей. – Харьков, 2008. – № 4. – Ч. 1. Проектные образовательные технологии – С. 51 – 63.

3. **Боченкова Е. В.** Формирование позитивного самоотношения студентов в процессе

физического воспитания (на примере экономического вуза) : автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. пед. наук : спец. 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки и оздоровительной физической культуры” / Е. В. Боченкова. – Краснодар, 2000. – 25 с.

4. **Колокатова Л. Ф.** Дидактическая система информационной поддержки психофизической подготовки студентов технических вузов : автореф. дис. на соиск. учен. степ. д-ра пед. наук : спец. 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки, оздоровительной и адаптивной физической культуры”, 13.00.08 „Теория и методика профессионального образования” / Л. Ф. Колокатова. – М., 2008. – 50 с.

5. **Гладощук О. Г.** Педагогичні умови вдосконалення культури зміцнення здоров’я студентів в системі фізичного виховання у вищому навчальному закладі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 „Теорія і методика навчання (фізична культура, основи здоров’я)” / О. Г. Гладощук. – К., 2008. – 20 с.

6. **Котов Є. О.** Підготовка студентів вищих закладів освіти до самостійних занять фізичними вправами : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 24.00.02 „Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення” / Є. О. Котов. – Х., 2003. – 20 с.

7. **Кривошеева О. Р.** Формирование социальной ответственности студентов физкультурного вуза : автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. пед. наук : спец. 13.00.08 „Теория и методика профессионального образования” / О. Р. Кривошеева. – Омск, 2007. – 23 с.

8. **Салов М. В.** Подготовка специалистов по физической культуре к работе по формированию здорового образа жизни : автореф. дис. на соиск. учен. степ. д-ра пед. наук : спец. 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки и оздоровительной и адаптивной физической культуры”, 13.00.08 „Теория и методика профессио-

нального образования” / М. В. Салов. – СПб., 2004. – 25 с.

9. Дмитриев С. В. Образовательное пространство и объектно-предметная область физической культуры и АФК-технологий / С. В. Дмитриев // Теория и практика физической культуры. – 2011. – № 1. – С. 37 – 42.

10. Сулейманов И. И. Основные понятия теории физической культуры: их сущность и соотношение / И. И. Сулейманов // Теория и практика физической культуры. – 2001. – № 3. – С. 12 – 16.

11. Дворак В. Н. Оценка эффективности педагогической технологии общего физкультурного образования студентов / В. Н. Дворак / Материалы. науч.-практ. конф. „Повышение квалификации и переподготовка кадров в области физической культуры, спорта и туризма”, Минск, 28 мая 2009 г. – Минск : БГУФК, 2009. – С. 35 – 40.

12. Дмитриев С. В. Антропные вузовские технологии – важен не обученный специалист, а развивающийся профессионал / С. В. Дмитриев // Физическое воспитание студентов. – 2011. – № 3. – С. 37 – 41.

13. Ключкина Г. О. Современные подходы к организации учебного процесса непрофессионального физкультурного образования / Г. О. Ключкина / Сб. матер. Рос. науч.-практ. конф. с междунар. участием „Модернизация физического воспитания и спорта в Российской Федерации”, 6 – 10 сентября 2010 г. / ред. В. М. Баршай, С. Н. Литвиненко. – Ростов н/Д., 2010. – С. 46 – 48.

14. Бальсевич В. К. Непрерывное физкультурное образование / В. К. Бальсевич, Г. И. Попов, Н. И. Санникова // Теория и практика физической культуры. – 2004. – № 12. – С. 10 – 13.

15. Лотоненко А. В. Физическая культура и ее виды в реальных потребностях студенческой молодежи / А. В. Лотоненко, Е. А. Стеблецов // Теория и практика физической культуры. – 1997. – № 6.

16. Олексенко В. М. Теоретичні і методичні засади реалізації інноваційних технологій у підготовці майбутніх фахівців інженерних спеціальностей : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Олексенко Вячеслав Михайлович. – К., 2008. – 463 с.

17. Белкина Н. В. Здоровьеформирующая технология физического воспитания студентов вуза / Н. В. Белкина // Теория и практика физической культуры. – 2006. – № 2. – С. 7 – 11.

18. Приходько В. В. Педагогические основы физкультурного образования студентов (Опыт игрового проектирования и экспертизы) : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Приходько Владимир Васильевич. – М., 1991. – 416 с.

19. Быков В. С. Педагогическая технология физического воспитания учащейся молодежи / В. С. Быков, С. В. Михайлова // Теория и практика физической культуры. – 2006. – № 8. – С. 13 – 16.

20. Про фізичну культуру і спорт : Закон України // Відомості Верховної Ради. – К., 1994.

* * *

Белих С. І. Стратегії, зміст і технології особистісно орієнтованого фізичного виховання у вищій школі як предмет науково-педагогічних досліджень

У статті обґрунтовано важливість використання особистісно орієнтованого підходу до вдосконалення сучасної вузівської дисципліни „Фізичне виховання”. Описано наявні стратегії розвитку вузівського фізичного виховання. Подані та проаналізовані зразки технологій фізичного виховання студентів, названі нами „традиційною” й „сучасною”. „Сучасна” стратегія визначає можливість використання ефективних підходів до формування в осіб, які займаються, цінностей фізичної культури й досягнення максимального фізичного розвитку. Оцінено перспективу застосування названих стратегій і створюваних на їхній основі педагогічних технологій для формуван-

ня фізичної культури особистості студента та розгортання його фізкультурної діяльності. Показано, що того часу, поки не з'явиться наочний приклад відповідного успішного педагогічного проекту, не може бути розпочата на практиці й модернізація вузівського фізичного виховання в Україні.

Ключові слова: стратегії розвитку вузівського „Фізичного виховання”, особистісно орієнтоване фізичне виховання студентів, непрофесійна фізкультурна освіта.

Белых С. И. Стратегии, содержание и технологии личностно ориентированного физического воспитания в высшей школе как предмет научно-педагогических исследований

В статье обоснована важность использования личностно ориентированного подхода в совершенствовании современной вузовской дисциплины „Физическое воспитание”. Описаны и проанализированы существующие стратегии развития вузовского физического воспитания. Представлены и проанализированы образцы технологий физического воспитания студентов, названные нами „традиционной” и „современной” стратегиями. „Современная” стратегия определяет возможность использования эффективных подходов в формировании у обучающихся ценностей физической культуры и достижений оптимального физического развития. Оценена перспектива названных стратегий и создаваемых в их границах педагогических технологий для формирования физической культуры студента и развития его физкультурной деятельности. До тех пор, пока не появится соответствующий педагогический проект, не может быть начата на практике и модернизация вузовского „Физического воспитания” в Украине.

Ключевые слова: стратегии развития вузовского „Физического воспитания”, лично-

стно ориентированное физическое воспитание студентов, непрофессиональное физкультурное образование.

Byelykh S. I. Strategies, Content, and Techniques of Personality-oriented Physical Education in Higher Educational Establishments as the Subject of Scientific Educational Research

The article substantiates the importance of the personality-oriented approach to improving physical education in higher educational establishments. The existing strategies of the modernization of university-level physical education are described and analyzed. The samples of the techniques of physical education that function within these strategies (designated as „traditional” and „modern”) are featured and analyzed as well.

The „traditional” strategy of developing physical education is based solely on the good will and efforts of individual physical education instructors, and its potential to advance the course has proved to be limited to the improvement of individual exercise practices. „Modern” strategies use effective approaches to increasing the value of physical training for students and achieving their optimum physical fitness. They ensure personality-oriented educational process, form the ideas of non-professional sports education, opening new horizons for the development of physical education as a university discipline. The article assesses the prospects of the above-mentioned strategies to form students’ physical culture and encourage their athletic activities.

Key words: higher school physical education development strategies, personality-oriented physical education of students, non-professional physical education.

Стаття надійшла до редакції 30.04.2013 р.

Прийнято до друку 01.11.2013 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Потерс Т. Т.